WASHINGTON D. C.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 200. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 30-го серпня 1941. No. 200. Jersey City, N. J., Saturday, August 30, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР ПЕРЕГОВОРЮЄ З РУЗВЕЛТОМ В СПРАВІ ДАЛЕКО-СХІДНЬОЇ КРІЗИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт приняв на авдієнції японського амбасадора Кічісабура Номуру, який вручив йому листа від князя Коное, японського премієра. Хоч змісту листа не виявлено представникам преси ані не подано до публичного відома іншим шляхом, загально уважається, що лист був писаний в приязному тоні. Початі переговори можуть покривати цілий ряд невирішених проблем, що існують між Злученими Державами й Японією, як прим. японська експансія в Азії, манджурська виправа, японсько-китайська війна, окупація японцями Індо-Китаю, загроза Голяндській Індії та Сіямові. вкінці справа німецько-московської війни, й т. д.

Факт, що рівночасно з переговорами у Вашингтоні, ціла японська преса розписується про можливість мирного полагодження конфлікту з Америкою, свідчить, що Японія тим разом уляже Америці, й тим самим большевикам. Американські відповідальні круги є тої думки, що Японія готова піти на уступки, цебто зректися деяких точок зо свого т. зв. велико-азійського (експанзивного) пляну та обіцяти не перешкоджувати американській допомозі Росії, яка буде йти через Владивосток. Японська преса отверто пише, що якщо теперішні переговори не доведуть до якогось порозуміння з Америкою, то „японський нарід мусить бути приготованим на найгірше".

СТВОРЕННЯ НОВОЇ РАДИ ДЛЯ ПРИСПІШЕННЯ ПРОДУКЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Щоб приспішити воєнну продукцію, президент Рузвелт створив нову раду, яка має за завдання переорганізувати дотихчасову систему продукції та вможливити скору доставу воєнних машин і амуніції для Англії, Китаю та Советської Росії. Ця рада має рівнож положити кінець різним законодатним непорозумінням щодо компетенцій, що існували між поодинокими урядовими агенціями.

До нової ради, яка складається з 7 членів, входять: заступник президента ЗДА, Генри Волес, голова економічної оборонної ради, котрий є рівнож головою новоствореного тіла; Вилйем С. Кнудсен, генеральний директор ОПМ і бувший голова „Дженерал Моторс Корпорейшен"; Сідней Гилман, заступник директора ОПМ і лідер КПО; Генри Л. Стимсон, секретар війни; полк. Ф. Накс, секретар маринарки; Гари Гопкинс, координатор американської допомоги Англії і Ліон Гендерсон, федеральний адміністратор цін і цивільного постачання.

ОБІ АМЕРИКИ ПОРОЗУМІЛИСЯ ЩОДО СКОНФІСКОВАНИХ КОРАБЛІВ

ВАШИНГТОН. — Представники 21 держав обох Америк згодилися, щоб пустити в рух около 80 німецьких, італійських і данських кораблів, які були сконфісковані в Північній і Полудневій Америці. Делегати американських держав згодилися ужити ці кораблі для „оборони західньої півкулі".

500 ПОВЗІВ ДЛЯ АНГЛІЇ

ВАШИНГТОН. — Авторитативні жерела подають, що Злучені Держави Америки доставили по цю пору 500 повзів для англійської армії. Ці самі жерела твердять, що англійські військові власти признали американські повзи за найкращий того рода тип зброї. Це було доказано підчас кампанії в Лібії.

ЛОРД МАВНТБЕТЕН ПЕРЕБИРАЄ КОМАНДУ НАД КОРАБЛЕМ

НОРФОЛК (ВА.). — Сот. лорд Мавнтбетен, кревний англійського короля та один з найкращих морських старшин Англії, перебрав команду над англійським кораблем літаконосцем „Ілюстріюс", що направлявся тут по ушкодженні німецькими літаками в одній битві на Середземному морі. В церемонії перебрання команди брали участь рівнож представники американської фльоти.

НОВИЙ ШЕФ МОРСЬКОГО ЛЕТУНСТВА

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заповнив від давна опорожнене місце летунського шефа у фльоті, назначуючи специялиста на цей пост. Новоіменованим шефом є Артемус Л. Ґейтес, з Локост Валей, Л. Ай., голова „Ню Йорк Трост Компані" та визначний американський летун в першій світовій війні. Це назначення означає зріст морського летунства, що від давна було мрією американських морських начальників мати сильну воздушну фльоту при маринарці.

ҐЕНЕРАЛ ПРОТИ ПІДРИВАЧІВ ВІЙСЬКОВОЇ МОРАЛІ

ГОВП (Арканзас). — Ґен. Бен Лір, командант 2. армії, у своїй промові до старшин і вояків, що виконували маневри. гостро виступив проти тих, що пропаґандою намагаються розложити мораль американського війська. Він твердив, що зарівно серед вояків як і серед цивільного населення йде посилена пропаґанда, щоб підірвати довіря американського вояка до свого уряду, й тим чином знищити його боєздатність і мораль. Ґен. Лір твердив, що такою пропаґандою почався розклад французької армії, яка остаточно зложила зброю по дуже короткій війні. Він завзивав до рішучої проти-акції та поборювання тої деморалізуючої пропаґанди. Він не сказав, кого конкретно мав на думці.

АМЕРИКА БУДЕ СВІТОВИМ ПРОВІДНИКОМ — КАЖЕ БЕРЛ

А. А. Берл, заступник секретаря стейту виступаючи з докладом перед „Вилйямставським Інститутом Людських Відносин" у Вилйямставн, Масс., заявив, що по скінченні цьої війни, Америка вийде найсильнішою державою в світі. Він твердив, що навіть колиб Европа, Азія й Африка обєдналися проти Америки, вона видержить і вийде побідною. А покищо, Америка мусить дальше доставляти всяку поміч тим державам, що боряться проти Гітлера. Помагаючи тим народам, говорив Берл, Америка цілком не хоче їх територій, що більше, вона не хоче американської імперії „з американським Радярдом Кіплінгом, котрий оспівавав би тягарі білого чоловіка".

Дискутуючи будучність Америки, Берл говорив, що Злучені Держави були дійсною святинею, де не було ненависти ані переслідування. Він вірить, що таке буде й на будуче.

ФІНЛЯНДСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ АТАШЕ ПРО ФІНСЬКО-МОСКОВСЬКУ ВІЙНУ

Полк. Пер Зіліякус, військовий аташе фінського посольства у Вашингтоні, заявив, що московські війська відступають на цілому фінському фронті. Одначе він висловив погляд, що війна в Росії може потривати через зиму. Щодо Фінляндії, говорив аташе, то ще не знати, чи вона буде воювати до кінця. Фінцям ходить в першу чергу про відзискання тих територій, які були забрали большевики в рр. 1939-1940. Фінський уряд не має жадного зобовязання перед німцями, як також не одержав він від Німеччини жадних обіцянок щодо будучих границь Фінляндії. Він заявив, що фінляндська армія послуговується тими англійськими й американськими воєнними матеріялами, які одержала Фінляндія від Англії й Америки підчас фінсько-большевицької війни тому два роки. Полк. Зіліякус також сказав, що на його думку американці не можуть висилати жадної помочі большевикам через порт Петсамо, бо сильна німецька бльокада тої околиці не допустить ні одного американського корабля.

ІРАНСЬКИЙ НОВИЙ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ СПИНИВ ДАЛЬШУ БОРОТЬБУ

Новий іранський кабінет міністрів, під проводом премієра Алі Фураггі, видав наказ своїм військам, щоб вони припинили збройний опір супроти наступаючих советських і брітійських військ. В той спосіб припинено формально війну, але згадані окупаційні війська посуваються далі в глиб краю і занимають все нові міста. Советські війська заняли чотири нові іранські міста, а брітійські два. Завданням советських і брітійських військ є тепер знайти звязок між собою, щоб в той спосіб разом плянувати дальший опір наростаючій з боку України і Кавказу німецькій загрозі.

НІМЦІ ОКРУЖАЮТЬ ЛЕНІНҐРАД

Німецькі війська посуваються чимраз ближче до Ленінґраду. За німецькими звідомленням виходить, що залізнича лінія, яка лучить Ленінград з Москвою, є знищена німецькими літаками. На центральнім фронті німці поволі довершують окруження більшої частини советських військ. На українськім відтінку, здовж Дніпра, нема більших змін. В однім місци советські війська пробували продертись знов на правий беріг Дніпра, але німецькі війська їх відперли. Також німецькі війська знищили на Дніпрі дві боєві моторові лодки, кажуть німецькі звідомлення.

СОВЄТСЬКІ ЗВІДОМЛЕННЯ НЕ ПРИНОСЯТЬ НІЧОГО НОВОГО

Совєтські звідомлення говорять загальниково про сильний опір советських військ на цілім фронті, та кажуть, що в центральнім відтінку вони завдали німцям великі втрати. Признаються, що опустили місто Дніпропетровськ. Заперечують, начеб залізнича лінія між Ленінґрадом і Москвою була перервана. Вкінці кажуть, що більшість армії Будонного вспіло перейти на лівий беріг Дніпра. Решта без змін.

ЯПОНІЯ ХОТІЛАБ ЗАМИРИТИСЬ

Японські ґазети, назагал, пишуть, що отсе прийшла остання нагода, щоб між Японією і Америкою привести до порозуміння і до сталого замирення. Коли ця нагода промине, то треба сподіватись конфлікту. Японія готова на все, говорить та преса, висказуючи водночас побажання, щоб таки прийшло до замирення.

ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ГИМН „ДОЙТШЛЯНД ІБЕР АЛЛЕС"

Голова німецького робітничого фронту, д-р Лей, в промові з нагоди 100-літнього ювилею створення відомої німецької пісні „Дойтшлянд ібер аллес", заявив, що ту пісню буде незадовго співати ціла Европа, узнавши її своїм гимном.

НЕМОВ У ВІЙНІ. — Світлина з військових маневрів другої армії Злучених Держав у Арканзасі представляє вистріл з великої 155-міліметрової гавбиці. Коли сержант Дж. Г. Молджур, що стоїть на право з піднятою в гору рукою. руку спустить у долину, це буде сигналом для жовніра, що держить за шнурок, потягнути його. Члени батерії затикають собі уха для охорони перед сильним гуком вистрілу.

МОСКВА ОФІЦІЙНО СТВЕРДЖУЄ, ЩО ДНІПРЕЛЬСТАН ЗНИЩЕНО ДО ТЛА

МОСКВА. — Представник советського уряду, Лозовський, заявив, що Дніпрельстан советські війська знищили до тла. Знищено не лише самі турбіни й іншу машинерію, але також висаджено динамітом греблю. Вода в горішній частині Дніпра, яка внаслідок збудування греблі була піднялась високо вгору, тепер впала вниз, а в долішній частині, на короткий час, вода була цілковито заляла великі околиці.

В ФРАНЦІЇ ШИРОКІ ОБЛАВИ, ҐІЛЬОТИНА ПРИ РОБОТІ.

ВІШІ. — Французький уряд почав широкі облави на незанятій і занятій німцями території, на всіх тих осіб, які зле відносяться до співпраці уряду з націстами та які влаштовують саботажі і демонстрації проти німців. Арештовано вже тисячі осіб. Водночас на тих територіях діє наглий французький суд, який засуджує людей і їх відразу карає. Дотепер покарано смертю, через відрубання голови, трьох осіб, які були замішані в замаху на німецького старшину. Французький суд заявив, що, виконуючи цей замах, ті люди мусіли знати, що через те вони наражають на великі неприємности цілий французький нарід з боку окупаційних німецьких властей.

НІМЦІ В ЦЕ НЕ ВТРАЧАЮТЬСЯ.

БЕРЛІН. — Німецька влада присвячує на зверх мало уваги тому, що діється в Франції. Але ця її зверхня мовчанка є небезпечна для французів. Німецька преса говорить, що французький уряд повинен сам собі дати раду з тим, що тепер діється на французькій території. А коли він того не зможе зробити, то тоді втрутиться німецька влада. Про замах на Ляваля і Деа в німецькій пресі пишуть мало.

ЛЯВАЛЬ І ДЕА МАБУТЬ БУДУТЬ ЖИТИ.

ВІШІ. Пострілені два державні французькі мужі, Ляваль і Деа, правдоподібно будуть жити. Вони наступного дня почували́сь дещо краще. Поліція докладно допитувала замаховця Колета, і той заявив, що не жалує свого вчинку і що він вступив до „добровольчого французького леґіону", який має боротись по стороні німців з большевиками, тому, щоб виконати цей атентат. Вслід за тим поліція переслухала також поверх тисячки добровольців зо згаданого леґіону.

ВЕЛИКОДУШНІСТЬ СОВЄТІВ СУПРОТИ ПОЛЯКІВ.

МОСКА. — Внаслідок польсько-советських диплиоматичних розмов Совєти згодились виплатити матеріяльне винагородження тим полякам, яким вони заподіяли шкоду в часі окупацій в 1939 р. належачих тоді до Польщі східних територій. Совєти тоді конфіскували приватне майно і дорібок людей та вивозили в глибину Совєтів.

БІЛОСТОЦЬКІ ЗЕМЛІ ВКЛЮЧЕНО ДО РАЙХУ.

БУДАПЕШТ. — Німецький уряд влучив до корінних німецьких земель, зокрема до Східних Прус, цілу білостоцьку землю, окружаючи в той спосіб з півночи ті території, які залишено полякам під назвою „ґенерального ґубернаторства", разом зо Східною Галичиною.

НІМЦІ НАТИСКАЮТЬ НА ТУРЕЧЧИНУ.

АНКАРА. — Німецький представник фон Папен мав передати турецькому урядови домагання Гітлера, відносно Дарданелів. Ті томагання, як говорять німці, мають бути „маленькі". Вони мають заключатись в тому, щоб Туреччина всупереч її міжнародним зобовязанням, дозволила Німеччині й Італії на переїзд через Дарданелі воєнних кораблів. До Туреччини має приїхати німецька місія. для якої уряд зарезервував в найкращім анкарськім готелі 12 кімнат. Американський амбасадор в Анкарі, МекМорей, мав повідомити турецький уряд, що Америка дала свою згоду на советсько-британську акцію в Ірані.

НОВІ НІМЕЦЬКІ ГАРМАТИ НА ФРОНТІ.

БЕРЛІН. — Німецька преса дає розголос новій німецькій зброї, яка показалась дуже успішною в війні проти ворожих повзів. Це має бути гармата, тяжкого калібру, уміщена наче в якімсь відкритім повзі і добре хоронена від чужих стрілен. Вона може порушуватися по воякім терені з великою скорістю. Тою гарматою німці в великій скількости нищать советські повзи. Одна така гармата, кажуть німецькі газети, знищила 20 советських повзів. Вони називають ту гармату „Штурмканоне".

СОВЄТИ ЗАПРИСЯГАЮТЬ САБОТАЖНИКІВ.

МОСКВА — Советське радіо проголосило, як советська влада заприсягає тих людей, яких залишає за собою в цілі продовження боротьби поза німецькими лініями і в цілі виконування там ріжних саботажних вчинків. В присязі говориться, що такий саботажник радше сконає, ніж стане фашистівським невільником. Він сам закликає своїх товаришів, щоб його застрілили, коли він не виконає цеї присяги.

БРИТІЙЦІ ЖУРЯТЬСЯ ВИТВОРОМ ЗБРОЇ.

ЛОНДОН. — В британських колах слідний смуток, що виріб зброї в Британії і в Америці не поступає тим темпом, яким повинен поступати. Німці. окупувавши чужі краї, підчиняють собі їхні фабрики та скріпляють свій виріб воєнних машин. Тому й в Британії та Америці цей виріб машин мусить відповідно зростати. На жаль він не зростає в тім темпі, хоч відкриваються нові фронтові лінії і все нові народи домагаються від Британії і Америки зброї.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Therее months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВІ ПОДАТКИ НА ОБОРОНУ

Американський конґрес розглядає тепер преважний законопроєкт, бо проєкт закону про податки на цілі оборони, званий коротко „Дефенс Текс Бил". Який важний цей проєкт, видно вже хочби з того, що американський скарб намагається при помочі цього закону стягнути в краю суму півчверта біліона долярів річно.

Перше цей проєкт розглянула палата послів і по дебатах ухвалила проєкт у такій формі, що скарб дістав би був на триста мілїонів долярів менше, ніж домагався. Щоб цьому недоборові зарадити, сенат поправив його в цей спосіб, що обнижив суму, яка дає право до звільнення від податків. Якщо цей проєкт стане законом, то звільнені будуть жонаті лише тоді, як вони мають менше ніш $1,500 долярів річного приходу, а самотні, що не мають більше, ніж $750. Задумує теж конґрес зібрати ще дальших 50 мілїонів долярів, забороняючи подругам ділити свої приходи длп податкових цілей.

Поширення основ податкового закону, себто поширення кругів населення, обовязаних до плачення податку, стрінулося назагал з публичним одобренням. Видно, публична опінія признає, що тепер настали такі часи, що кожний мусить приносити жертви для оборони краю. Проти оподаткування як найширших кругів не протестують, а як домагаються поправок податкового закону, то таких, щоб, коли менше заможні верстви населення поносять більші тягарі, багатші верстви поносили розмірно більші. Йде тепер за те, щоб обложити податками надзвичайні приходи з війни. Це не лише збільшить суму доходів, але завдасть поважний удар інфляції.

Неменше важним домаганням треба признати проєкти облекшити сплату податків. Проєктується, щоб звичайні особисто-доходові податки платити просто при одержуванні заплати. Як звісно, в цей спосіб стягається належитости для держави за суспільні обезпечення. І як звісно, деякі юнії в цей спосіб стягають свої членські вкладки. Нема розумної причини, чому в цей самий спосіб не стягати би податків на цїли оборони краю. Це було би для уряду дешевше, а для податковців вигідніше, бо вони могли би тоді платити свої податки легкими тижнивими, чи місячними, ратами. Лише податки з надзвичайних приходів та надподатки платилося би річно на основі предложеного податкового звіту.

Повинен би теж конґрес обмежити податки з купна, бо цей податок є несправедливий; він обкладає податком людей на осліп, не беручи під увагу маєткового стану людини, себто її податкової здібности. Тим самим він паде тягаром на людей з низькими приходами.

Новинки і Їх Джерела

Нині ґазети друкують найріжнородніші новинки. Ті новинки деколи собі різко суперечать. Зокрема воєнні звідомлення одного краю ґоворять щось цілком противне від звідомлень другого. Тому ті вістки треба подавати з застереженням, зазначуючи водночас їх джерело.

До розбіжности новинок ми вже поволі привикаємо. Ми вже заздалегідь припускаємо, що новинки, походячі, наприклад, з Берліну, будуть мати корисне для Німеччини насвітлення. Новинки з Москви будуть мати корисне для Совєтів насвітлення. Тому ми всі ці новинки беремо з певною дозою застереження.

Але колиб, наприклад, Берлін, або Москва написали про себе щось неприхильного, то це відразу насторожилоб нашу увагу і ми відразу повірелиб в це. Бо знаємо, що нині ніхто про себе зле не пише. Коли котрась сторона є примушена написати, що втратила якесь місто, або зазнала втрат у війську, то це вже не видумка, а певна правда. В таких випадках ми навіть знов склонні припускати, що втрати ці мусять бути більші, ніж до цього призналась дана сторона.

Це значить, що майже в кожнім випадку треба звертати увагу на джерело новинки і треба дивитись звідки вона походить. Нераз далеко більшою новинкою є само джерело, ніж сама новинка. Себто, далеко важніше, що новинка походить з Берліна чи Москви, ніж те, що в новинці говориться. Важніше, коли дана держава сама признається до якихось втрат, ніж коли ті втрати вичислить їй її противник.

Та не лиш воєнні звідомлення вимагають такої осторожности. Також всі інші новинки, зокрема політичного характеру, вимагають точної провірки, звідки вони походять. Бо також у політичній площині кожний нарід старається себе вибілювати, а понижити свого противника. Колиж трапиться таке, що він про себе скаже якесь терпке слово, признається до невдачі, а з другого боку скаже щось доброго про свого противника, то це вже само собою є новинкою.

Коли москалі, чи поляки, скажуть щось лихого про український нарід, зокрема про його визвольні змагання, то це зрозуміла річ. Це не є новина. Але колиб вони сказале щось гарного про ті змагання, то це вже новина, навіть колиб ці гарні слова були такі, про які ми самі добре знаємо і про які ми вже передтим писали багато разів.

Також новинкою є те, коли вони щось зле про себе напишуть або коли признаються до вини, що зле з українцями поступали. Це така рідка новинка, що дійсно варт її передрукувати, з тим, зрозуміло, застереженням, що вона щира, а не підступна і не обчислена на легковірність українців.

Під тим кутом треба дивитись і на це, що ми деколи беремо новинки з польських і московських ґазет, зокрема коментуємо їх завваги на ріжні справи. Дехто з наших читачів каже, що ми не повинні черпати з польських, чи московських ґазет. Колиж бо, деколи дана новинка цікава саме тому, що появилась в московській чи польській ґазеті. Джерело новинки робить її інтересною і те джерело ми мусимо подавати. Інакше сама новинка тратить цілковито на вартости.

Новинка, в якій говориться, що німці з місцевих поляків у Польщі творять військові відділи, або що ґубернатор Франк закликає польських редакторів на наради в цїли налаштування приязніших обставин з німецькою владою, або заклик польської ґазети під німецькою займанщиною до поляків, щоб ставали на службу німців, є далеко правдоподібніші тоді, коли вони поміщені також в заграничній польській пресі. В такі вістки можна далеко скорше повірити, ніж колиб вони вийшли з якогось іншого, неприязного полякам джерела. В останнім випадку все моглоб бути підозріння, що це чиясь злобна видумка, призначена для пропаґандивних цілей. Завваґа польської преси, що в пастирськім листі митрополита Шептицького нема ні словечком згадано про німців і їх „визвольні війська", є тим цікава, що це стверджують самі поляки. В такім випадку джерело новини є першорядної ваги. Бо, фактично, само джерело є новиною. Бож про це явище, про відсутність згадки про німців, ми вже самі попередньо знали. Те саме, звісно, відноситься і до всіх інших новинок та їх джерел.

Ще одною дуже важною причиною, що ми наводимо деколи голоси з польської, московської, і іншої преси, є це, що хочемо поінформувати наших читачів, що про нас говорять ті народи, які нас поневолюють, чи думають поневолювати; ті народи, яких доля присудила нам на сусідів. Знати думки і погляди свого можливого ворога, чи приятеля, це справа першорядної ваги. Ніхто не повинен на це замикати очей і ховати голову в пісок. На цю справу не можна дивитись з боку національної ненависти. Бо це справа знання, яке мусить розбиратись в усіх подіях, приємних і неприємних. Ми тим не заподіємо нашим противникам кривди, коли мало знатемемо про їх життя і про їх думки. Тим найбільше скривдимо самі себе. А тому мусимо пильно слідкувати за подіями наших ворогів, наших можливих ворогів та приятелів і з їхніми важнішими подіями та думками мусимо ділитись з нашими читачами.

МАРЕВО ГОЛОДУ Й РУЇНИ НАД УКРАЇНОЮ

Тяжко нині починати якунебудь статтю на українські теми без так вже відомого вступу, що „Україна переходить велику трагедію, що „нація вигибає", і ін., але чи хочемо ми цього, чи ні, український нарід фактично стоїть перед маревом страшної катастрофи. Далеко ми від того, щоб попадати в цвинтарно-сантиментальний настрій. Ні, хочемо в цій статті подати кілька фактів, які в цілости оправдають вище заподаний заголовок.

Так, зловіщі чотири їздці Апокаліпси: **Війна, Голод, Пошесть і Смерть,** ідуть тріюмфально на українські землі. Вони здесяткують або навіть зчетвертують український нарід; вони полишать пустиню на цій, так обильно природою вивінованій, землі.

Вже тепер з усіх сторін східної Европи надходять трівожні вістки про перші познаки діяння цих зловіщих їздців Апокаліпси. В слід за руйнуючою війною, біжить на українські землі невблагана пошесть. З Швайцарії надходять вістки, що на українських землях вже шириться тиф. Нема найменшого сумніву, що ці вістки є правдиві.

Не зважаючи на це, що німецькі війська на Україні, можуть мати дуже добру санітарну службу, вони не в силі будуть заопікуватися цивільним населенням. Крім того, Україна під большевицькою окупацією здавна відчувала брак модерних шпиталів, а ще більше ліків. Всякі большевицькі старання дати українським селам модерні шпиталі, поза малими виїмками, остали лиш паперовими плянами Отже, сумніваємося, чи німецька армія в окупованій Україні, й большевицька на схід від Дніпра, буде дбати про рятування українського населення від пошести. Німцям ходить, щоб якнайскорше розбити червону армію, а большевики мають одне на думці: як врятувати її перед знищенням. Часу на рятування цивільного населення в одних і других немає.

Що лікарсько-санітарні умовини в советській армії є в оплаканому стані, видно з того, що заявив сам советський амбасадор Уманський у Вашинґтоні. Він апелював до американського народу, щоб цей складав гроші на медичну допомогу червоній армії. Він не скривав факту, що ця справа мається дуже зле. Можна собі уявити що коли армія, яка бореться за вдержання держави, немає ліків, то що можна говорити про цивільне населення?

Учасники українсько-большевецької війни з рр. 1918—1920 памятають лютий тиф, що немилосердно косив зарівно армію як також цивільне населення. Це саме може повторитися також в рр. 1941—1942.

До того, справу погіршує ще цей факт, що майже ціла Україна є в руїнах. Німецькі літаки й відступаючі большевицько - московські війська, нищать не тільки збіжжя, але також будинки. Де приміститься українське населення, коли впадуть морози й сніги?

Це катастрофічне положення погіршується ще тим, що відступаючі советські війська плюндрують Україну не гірше колишніх татар. Сталіновий приказ оставляти німцям лиш „обсмалену землю" принесе не тільки шкоду наїздникам, але передовсім самому українському населенні. Колись, за царськех часів, українське селянство мало велику скількість нагромадженого збіжжя; Україна була тоді дійсним шпихлірем російської імперії. Молоде, вимолочене збіжжя прикривало минулорічне, й так ішло з року на рік. Та не так мається тепер за большевицько-комуністичної системи. Індивідуальних господарств немає, немає теж приватних запасів збіжжя чи ярини. Все, що було зложене в колгоспах, на „зсипних пунктах" чи МТС, забрала червона армія, або по приказу НКВД, знищили самі селяни, очевидно під загрозою розстрілів. Пишемо це тому, бо знаємо, що ніяка свідома людина, не зважаючи хочби на яку велику небезпеку, не буде так добровільно винищувати праці своїх власних рук. Бо збіжжя чи ярина, це не залізничі шляхи, мости, віядукти чи якісь інші, важніщі зо стратеґічного погляду предмети, яких заховання моглоб принести великі користи для ворога. Вправді, пожива це також важна річ. Однак лиш большевицький уряд може відважитися на це, щоб разом із нищенням збіжжя, нищив також мілїони невинного населення.

Отже, в парі з пошестями, шалітиме небувалий голод на цілій українській землі. Вже нині пишуть отверто американські ґазети (а вони мають добрі звязки), що в Польщі, в Україні та балтійських державах населення не має що їсти. Як представляється грізною голодова справа, видно також з того, що німецький уряд кілька разів заявляв, що він не бере відповідальности за долю підбитих від Советського Союзу народів. Німці кількакратно твердили, що самі большевики будуть відповідальні перед світом за це все, що жде нарід на підбитій ними території, бо вони самі нищать поживу. Не входимо в етичність вчинків большевицької армії, яка пустошить край здовж і поперек, але стверджуємо лиш факти, що українські землі перемінюються в страшну руїну, а українське населення стоїть в обличчі масової голодової смертельности.

Перед кількома тижнями в американській пресі були донесення з Туреччини, що турки, вертаючи з України, бачили велику мандрівку цивільного населення в запілля червоної армії. Майже 25,000,000 людей, говорили ці турецькі подорожні, вандрує з України, Білорусі та Москви, на схід. Звідки ця маса народу набере поживи для щоденного прохарчування? З советських ресторанів, маґазинів чи шпихлірів? Д. Дайц, відомий журналіст концерну „Скрипс-Говард" пише, що Україна в нормальні часи ледви дотягає з виживленням до передніпку, а населення нормально не відживляється. Щож можна думати тепер, коли й ця, хочби як нездарна советська система, зрушена з коріня, а цілі мілїони людей перекидається на схід, в пустинні простори Сибіру чи Туркестану?

Якщо це правда, що пишуть американські ґазети, що на Україні вже є познаки голоду, то можна з певністю твердити, що саме тут, в найбільш урожайній і найбагатшій країні Европи, кинеться вперше масовий голод, пошесть та смертність людей. До того всього причиняються не тільки безпощадні нищення всього, що є по дорозі, німецькими військами, але вперше чергу також з погляду селян божевільна тактика Сталіна, який знищенням України хоче поконати свого противника.

ҐЕН. ДЖАН МЕҐРУДЕР
встановлений начальником військової комісії, котру президент Рузвелт вислав до Китаю на розслід, як можна Китаєві найкраще помогти в війні проти Японії. Місія виїхала передовсім до Чунґкінґу.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛЇОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦЇЇ.

Коломан Міксат

ЧОБІТКИ

Клаптики тонких сивих хмар пливуть над вулицею. Пізнати, що в ночі лютувала страшна хуртовина з дощем, вихром і громами. Сліди її видно всюди: галузки дерев пооболомлювані, на листю та на траві блестять каплі дощу. Рівчаком здовж дороги вода потоком тече. Перед ворітьми господаря Івана Винекія розмокло, а в саду Михайла Зака — це ось тепер розповідала Магдалина Міґок — злива скинула з дерева пташаче гніздо.

Мряка снується над болотом біла та прозора, наче серпанок, дим із селянських коминів знімається просто вгору: ті знаки кажуть, що дощу вже не буде, хоч небо ще затягнене та захмарене, наче лице старого дядька Бізя. Він згорблений іде дріжучою ходою з мулярем Степаном Сичом.

Як старенький підупав! Та [illegible] дивота. Він дійсно нещасливий. Дочка йому вмерла, воли заслабли та здулися, стодола й збіже згоріло, а коні вкрали цигани.

Та тепер відчуває тягар ще й „другої" Божої руки, коли не знав шанувати Його добру руку. Хотів би тепер помиритися з Богом, коли й нежонатий його син бореться зі смертю. Обіцяв, що його маєток відтепер піде лише на добродійні цілі.

Одначе небо приняло холодно його обіт. Сталося справжнє чудо. Коли везли образ Пресвятої Діви, що він купив його для церкви, міст на ріці заломився під возом, кінь згинув, а святий образ розлетівся на шматочки...

Люди глядять на нього спо-за живоплотів і з подвіря, як іде дорогою з тією малою лисою головою, втисненою між рамена.

— Тихо, Чіба! — крикнула на собаку панянка Бенґер. — Бодай ви не мучте його. Господь досить побиває його. Докиньте, голубко, трохи дров до вогню!

— Дрова мокрі — каже вдовиця Матвія Чукора. — За моїх часів, панунцю, і з дровами було ліпше. Та до того всього лізе ще й Бізь! Знаєте, що нового сталося нині в ночі?

— Ви певно маєте на думці той камяний хрест на цвинтарі?

— Грім ударив у нього, душенько. Зломив його. А щойно вчора поставили його з такими великими коштами.

— А'х, ах! — задумалася панянка. — То певно туди йдуть. Нуко, Андрію, синку, піди за ними, подивися, де вдарить, як завернуть на скруті.

„Син села" (так звали хлопця, скромного з вигляду, який не мав ні батька ні неньки) сидів тут серед подвіря біля кітла, в якім смажили повила. Було то для нього любе заняття, бо так при вогні міг гріти ноги (студінь була вже добра!), а панна Бенґер має добре серце й дає покушати...

А тепер, через старого Бізя, мав би покинути таке щастя. Пішов за ними помаленьки і проти волі. Йшли дійсно на цвинтар.

Жінки говорили правду: гарний хрест із червоного каменя лежить розбитий на двоє на пожовклій траві. Де поділися золоті слова: „Богові на хвалу Йосиф Бізь поставив цей хрест"? У самі слова поцілив Господь своєю стрілою та зломив хрест, наче хотів сказати: „Не потребую твоєї хвали, Йосиф Бізь; ні образу Марії ні цього хреста!"

Дідусь підвів голову зі землі, на якій лежить зломаний його дар, та не важиться глянути вгору, до неба, яке так загнівалося на нього. Його збентежений зір зупинився на хлопчику, начеб ця розбурхана голова була між небом і землею.

Андрій сперся плечима об яблуню та дивиться тупо-цікаво на тих двоє людей, перебирає разураз ногами, що потопають йому в розмоклій, липкій цвинтарній землі.

— Ходімо, — обізвався муляр Степан.

— А що буде з хрестом? — питається Бізь притишеним голосом. — Чи направите його?

— Я ні! — відповідає глухо Степан. — Що зломив Божий палець, не сміє людський палець ставити наново. Справді Господь Бог навістив вас...

Дідусь заскреготів зубами.

— Ах, щоби лише мене навістив, — сказав гірко. — Та він є у мене Степане, поселився в моїй хаті!

— Потерпіть.

— А я таки не злий, вір мені Степане!

— Ви були скупі, куме, немилосердні, горді. Вам здавалося, що ви перші на світі! Одначе, будьмо щирі, маєтку ви доробилися лихварством!

— Не дбаю вже зовсім про маєток, — шепче дідусь. — Холодно мені. Дріжу. Маю якесь погане почуття, начеб мене хто схопив за серце рукою. Побачите, мене ще жде якесь нещастя... О, всемогучий Боже, чим я міг би переблагати Тебе?!

Виходили з цвинтаря.

— Диви, — Озвався Степан — той хлопчище знову за нами! А як йому ноги почервоніли від студіні! Біжи геть відсіля, хлопчино!

— Не проганяйте його Степане. Мені якось так любо, як бачу його коло нас. Ходи ближче, хлопчино!

Дідусеві здається, що із захмареного неба міг би знову вдарити грім, одначе лише тоді, колиб тут не було цієї дитини.

— Та ходи-но ближче!

— Пустіть його, хай собі йде до дому, — перебив Степан — хай не відморозить собі ніг на Божому морозі!

— Чому не носиш чобіт, сину? — питається лагідно господар Бізь.

— Не маю чобіт, — відповідає покірно хлопець.

— Чому тобі не купить батько?

— Не маю батька, — відповів зараз хлопчина.

Ті безпосередні й рівнодушні слова схопили старенького Бізя за серце. Як виросте ця дитина, коли не зазнає любови?

Не кажучи ні словечка схопив Андрійка за руку та повів його зі собою долі дорогою майжі до самої церкви.

Тут поступив до одної хати, на дверях якої була вимальована пара чобіт із золотими острогами й вухами. Під чо-

(Докінчення на стороні 3-тій)

Українці Нездібні?

Те, що 45 мілінам українців так тяжко визволитися з становища поневоленого народу та основати свою самостійну державу, нераз заставляє і деяких українців призадуматися, чи український нарід менше здібний та слабший від інших народів, чи має яку іншу хибу.

І деж здібність на сила українців?

Пересічний українець і здібний, і второпний, і здоровий, взагалі не визначається тупістю. Така й українська народня маса: загально здібна й талановита, а властиво здібні й талановиті ті одиниці, що її зложують. Та бракує українцям однозгідности, — кожний українець має відмінний світогляд, і не хоче погодитися з думками свого сусіда. А що між собою українці не бачать ніякого українського авторитету, то й не можливо навчити їх думати однозгідно бодай про найважніші справи, що відносяться до них, як до народу. От тому українці загально більше своєї сили та здібности витрачають на внутрішні суперечки, як на корисну працю для цілого українського народу.

Коли який нарід довгий час має свою власну державу та уряд, то запотребування здібних людей на високі державні становища, до адміністрації краю, до війська, до фабрик, тощо, витягає споміж народу найздібніших одиниць і переводить їх в лави освічвної верстви, себто інтелігенції. І згодом інтелігенція стає провідником і для решти населення — для народніх мас. От, наприклад, тисяча років безперервного державного життя в Янглії дала нагоду населенню витворити міліони здібної та проворної інтелігенції — мозку Британії. Ота британська інтелігенція — то той цемент, що цілко споює британську імперію до купи. Подібне явище бачимо й в інших старинних державних народів. Мають велику кількість освічених людей і такі державні народи, як французи, німці, італійці, японці, шведи, тощо. У Франції інтелігенції не вигублена була навіть і велика революція, яка розпочалася була тому півтора сто літ. Підчас тієї революції міщанська інтелігенція вибила владу з рук панцішняної аристократії. Та для московського народу сталось велике нещастя 24 роки тому, коли дрібна жменька фанатичних інтелігентів вигубила не тільки земельну аристократію, але й велику частину освічених поступових людей. Значить, Росія тоді позбавила себе мозку і тепер наново мусить сортувати своє населення, щоб споміж сірої маси визбирати найздібніших одиниць та з них витворити собі провідну інтелігенцію. Росії потрібно тепер кілька поколінь, щоб витворити для себе здібну верству освічених людей для творчої праці в державі.

Тай нас, українців, постигло найбільше нещастя тоді, коли серед княжих міжусобиць, серед татарського лихоліття, та підчас панування над Україною чужих держав винищилася українська аристократія-інтелігенція, а то головно переходом на службу чужих держав. При кінці 18-го століття залишилися були для нас тільки залишки нашої освіченої верстви: священича верства та дрібні урядники, головно з кляси козацької. І з тих залишків та із здібніших синів українського селянства почала творитися нова українська інтелігенція. Та навіть ще й тепер українська інтелігенція дуже мала числом і не представляє суцільности поглядами та настроями. В тім і наша неміч. Замало маємо творчо-провідної освіченої верстви. Ще довго нам прийдеться визбирувати споміж української народньої маси найздібніших та найпроворніших одиниць для творчо-державної праці. А щоби хід творення української інтелігенції пішов скорим темпом, про це мусять дбати всі свідомі українці й теперішня українська інтелігенція.

Коли на яких пятьдесять міліонів українців будемо мати що найменше три-чотири міліони українських освічених людей, тоді ми дійсно будемо сильним тержавним народом та великою творчо-культурною силою світа.

Тож найважніша справа для українців, — це витворювання як найбільшого числа і то з як найкращого матеріялу, української освіченої верстви. Коли ж будемо придержуватися засади, щоб тільки знання читання та писання поширити на найширші круги, то цим не дуже то собі поможемо. Народня маса стає тоді творчою та сильною, коли має сильний та знаменитий провід тисячів або й міліонів інтелігентів. Знають це дуже добре всякі окупанти, які поневоленим народам замикають вищі школи, винищують по концентраційних таборах освічених людей, професорів, лікарів, інженирів, та не дозволяють дітям поневолених націй вчитись у вищих школах. Тим вони хочуть позбавити нарід людей з розумом і образуванням, які моглиб повести той нарід до возволення. Це робили большевики в Україні, поляки в Західній Україні, і те саме роблять всілякі комуністичні прихвостні, що викрикують де дасться про українських „панків", себто людей, які роками тяжкої праці здобули так потрібне для українського народу образування.

Таж кожному з нас відомо, що й звичайний пісок стає вартісним та сильним матеріялом до будови, коли до нього примішається потрібну кількість цементу. А без цементу — то й найбільша купа піску остається тільки купою піску, яку може й невеличка буря розвіяти. Що цемент для піску — те освічена верства для мас народу. Маси народу стають сильними та щасливими, коли можуть вибирати і находити собі провід зпоміж сильної числом і здібностями своєї освіченої верстви. — („Хлібороб" 23. червня, 1941. Куритиба).

ДЕКОРОВАНИЙ КОНЗУЛЯТ. — Хтось намалював на німецькому конзуляті в Чіхвава в Мексику знаки букви „ві", що для англійців є символом перемоги.

ВСЯЧИНА

БУДОВА НОВИХ МЕШКАНЬ.

На протязі перших шість місяців цього року, виставлено державним коштом 35,568 помешкань, а саме для приміщення приблизно 125,000 людей, включно робітників оборони. З того числа 29,875 збудовано для винайму за малі оплати на місце перестарілих домів, а інші побудовано в околицях оборони. Це подав до відома Натан Стравс, адміністратор установи „Юнайтед Стейтс Гавзинг Оторити".

В тім самім часі, як каже адміністратор Стравс, будову нових домів почато на 103 інших проєктах, котрі матимуть додаткових 28,888 мешкань.

Тимчасом, як заявляє Н. Стравс, нищення перестарілих домів поступає досить добре, бо в тім часі розвалено 18,773 таких старих помешкань. В околицях проєктів оборони, де сильно дається відчувати недостача помешкань, там нищення перестарілих домів відложено на пізніше.

ПОБОРЮВАННЯ ВИСОКОГО ЧИНШУ.

В наслідок акції за поборювання визискувачів, власників домів, котрі побирають зависокі оплати за винайм помешкань, створено Комітети Приступного Ренту в двацять одним містах і місточках у десять стейтах, як заявляє управа Секції Ренту Бюра Адміністрації Цін і Цивільних Засобів. Ті власти заохочують інші громади, щоби в себе теж організували подібні комітети і втягали до праці визначних громадян.

До цеї пори громадяни потворили комітети в Савт Бенд, Інд.; Сан Дієго, Каліф., Равена і Варен, Огайо; Понтіяк, Міш., Гартфорд, Ню Лондон, Ґротон, Вотербері і Бристол, Конн., а також в околицях оборони у стейтах Норт Кароляйна, Вірджінія, Луізіяна, Джорджія та Алабама.

Листовні нарікання на високі мешкальні оплати прийшли з поверх сотні інших околиць оборони і длятого згадана установа закликає до скорої акції, щоби запобігти тому лихові.

Коли покажеться, що зажалення є оправдане і власник відкажеться знизити чинш, тоді комітет має поручення широко опублікувати ту справу, а Дивізія Помешкань Оборони за згодою Бюра Адміністрації Цін і Цивільних Засобів, відмовиться зареєструвати такий дім чи кімнати у своїм Бюрі Реєстрації Домів.

ПРОТИ ПІДВИШКИ ЦІН НА ХЛІБ.

Поверх 250 передових пекарень по цілім краю дістали заклик від Ліона Гендерсона, адміністратора Бюра Адміністрації Цін і Цивільних Засобів, щоби не підвищали цін на хліб через збільшені кошти складників, а затє, щоби втяли інші свої видатки. Між іншим їм пропонується вживати дешевшого завиття та обнизити оголошення, що може зрівноважити їх збільшені кошти виробу.

В листі до пекарень, Л. Гендерсон каже таке: „В деяких місцевостях регульовання цін може показатись конечним через збільшені кошти, котрих не дасться зрівноважити економічним веденням інтересу. Одначе так як пересічні ціни складників збільшились тільки коло пів цента на фунті хліба, то булоби на місці робити по змозі тільки таку підвишку, а не підвищати цілого цента на кожнім фунті".

КОШТИ НАРОДНЬОЇ ОБОРОНИ.

Як доносить Бюро Розшуків і Статистики при Бюрі Заряду Продукції, виходить, що до липня 1941. року, видано на оборону краю, готівкою та дозволеними контрактами, суму $50,785,000,000. З тої суми три і пів біліона долярів, до половини червня, пішло на замовлення воєнних матеріялів для Англії.

Загально сказано, що ту суму видано на такі цілі: 12 біліонів долярів на літаки, 8 біліонів на воєнні кораблі, як теж на торговельні кораблі і перевозові матеріяли, ще 8 біліонів на кулемети та амуніцію, 5 і пів біліона на індустріяльні потреби, 4 біліони на пости, стації та інші будови, 4 біліони на ріжне знаряддя, а ще коло 8 біліонів на ріжні видатки.

Загальна Рада, — ФЛІС.

DEFENSE BOND QUIZ

Q. Why should Americans buy Defense Bonds and Stamps now?

A. Among the reasons are: (1) It is the quickest way in which every citizen can both serve his country and conserve his earnings, and (2) the purchase of the Bonds and Stamps helps not only to finance National Defense but also to prevent high prices and increased cost of living.

Q. Can I pledge a Defense Bond as collateral for a bank loan?

A. No. Bonds are registered and transferable. They are payable only to the persons named on the Bond.

NOTE:—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C., for mail-order form.

ЧОБІТКИ

(Докінчення зі сторони 2-гої)

бітьми був напис: „Пішта Фільчик, швець".

— Візьміть цьому хлопчикові міру на пару чобіток на мій рахунок, пане майстре, — сказав дідусь Бізь.

Фільчик узяв міру та сказав:

— Саме маю готових пару таких чобіт. Даю мою шию, коли не будуть як на нього шиті!

Хлопець узув чобітки. Були справді наче на нього шиті.

Хлопець був щасливий. Весела усмішка розяснила йому лице. Тупаючи весело ногами вийшов із Бізем на ганок.

На дворі тимчасом хмари розійшлися. Як дядько Бізь вийшов на подвіря, соняшне проміння вдарило йому в сумне лице. Небо любо усміхається! Трава весела по дорозі а навіть і вода, що остала по дощі.

Дядько Бізь наче ступив у нове повітря, почуваєвся лекше.

— Дай мені руку синку. Така тепла твоя рука. Хочеш піти зі мною?

Хлопець весело приглядається чобіткам і каже:

— Я хотів би піти там, де варять повила!

На ганку чекав на господаря Бізя парубок із вісткою, що вкрадені коні найшлися. Тай синові вже не грозить небезпека.

Дядько Бізь вдячно глянув на небо.

Як небо далеко, а всеж як воно близько...

За одну малу годинку можеш дістатися до нього — за пару чобіток...

ПОНАД 11 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ ВИПЛАЧУЄТЬСЯ ЖОВНІРАМ І ЇХНІМ РОДИНАМ.

Понад 11 міліонів долярів виплачує канадійський уряд місячно на вдержання родин вояків-охотників, що вступили до чинної канадійської воєнної служби. Понад 117,000 дружин вояків і 17,000 їхніх матерей одержує разом місячно $5,918,000 в формі пенсії, а дальших $5,254,000 творить частину платні, яку одержує канадійський вояк й яку переписав на свою родину.

ВАТИКАН ЖУРИТЬСЯ РОЗРУХАМИ В ФРАНЦІЇ

РИМ. — Ватиканські кола поважно затривожилися атентатом на П. Ляваля й М. Деа. Папський нунцій до Франції, архиепископ Валері, що перебуває тепер в Римі, відвідав Папу Пія XII і здав йому докладний звіт про внутрішню ситуацію Франції. Газета „Обсерваторе Романо" подає пять причин внутрішніх незгод Франції: боротьба між урядом Віші й ген. де Голем, розходження в справі т. зв. „коляборацийної політики" з Німеччиною, опозиція Петена до т. зв. „нового ладу", зріст комуністичної роботи та брак поживи.

Ця часть Советської Росії, що зоветься Сибір, має простір, що виносить коло 4,800,000 квадратових миль.

ЛЮІС А. САМОСА, 19-літній син президента середньо-американської републики Нікарагви, приїхав літаком до Лос Анджелеса, де має студіювати рільництво в каліфорнійській колеґії рільництва. Його рідний край переважно рільнича країна.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У „Свободі" ч. 191 з 20-го серпня ц. р. в подаванні посмертної згадки про Катерину Стронговську зайшла друкарська помилка. Було подано, що Катерина Стронговська належала до відділу 77 та померла 14. серпня 1914 року, а мало бути, що вона належала до відділу 477 У. Н. Союзу, та померла 14. серпня 1941 року.

ЗИСКИ СІПІЯРА ЗБІЛЬШАЮТЬСЯ.

Фінансовий звіт Сіпіяра, який оголошено в Монтреалі в перших днях серпня показує, що за місяць червень мав він $4,068,304 чистого зиску. Є це збільшення зиску на $1,145,249 над червнем минулого року. За перших шість місяців цього року Сіпіяр мав чистого зиску $19,919,694 в порівнанні з $12,636,006 за перших шість місяців минулого року.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

ПОДЯКА

Підписані складають щиру діточу подяку У. Н. Союзові за поспішну виплату посмертної запомоги за Покійного нашого найдорожчого Тата,

ІВАНА РОМАНОВИЧА,

родом зо села Чайковичі, повіт Рудки.

Тато належали до Товариства Івана Франка і ми, родина, дякуємо всім місцевим і позамісцевим гостям, що прийшли й взяли участь у похороні в день св. Івана Хрестителя, 7. липня, що був і днем уродження Покійного.

Дякуємо позамісцевим гостям, що приїхали на похорон, а спеціяльно Паньству Кульчицьким з Дітройту, Міш; Паньству Стельмахам з Дітройт, Міш.; Пані Елизабет Турецькій з Дітройт, Міш.; Пані Чуловській з Канади; Паньству Тимковичам зо Сентлойс, Мізурі. Дякуємо краянам з Денвер, Колорадо, за телеграфічний дар цвітів; Майк Туржанський і Настазія Кулік з Денвер, Колорадо.

Сердечно дякуємо за ту інтенцію щиру, що зложили на Службі Божій за Покійного нашого Тата дуже добрі наші Парохіяни і Кумство і всі знайомі з Церкви св. Петра й Павла з Калич Евіню. Дякуємо Сестрицям зо Сестрицтва Неп. Зач. Пр. Діви Марії, що причинилися до участи в похороні.

Хай Вам усім Господь Бог заплатить і стократно надгородить за Ваші щирі жертви і за Ваші труди.

У глибокім смутку сироти:
Михайло
Павліна
Доротея
Тереса
Петро і
Павло.

Всі члени Від. 112, У. Н. Союзу.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 27. серпня 1941. року в Честер, Па., помер член Бр. Сош. св. Духа, від. 237. У. Н. Союзу,

ІВАН КУРІЦА.

Покійний родився в Честер, Па. Прожив всего 33 роки. Був тихої вдачі, чесним громадянином і щирим Союзовцем.

Оставив у смутку жену Марію, одного сина Івана, котрого щиро любив, Батька і Маму, два брати і три сестри, котрі всі належать до У. Н. С.

Похорон відбудеться в суботу, 30. серпня 1941., в 9. годині рано з дому жалоби, 191 Highland Avenue.

Члени Бр. Сош. св. Духа візьмуть громадно участь у похороні.

Нехай земля буде Йому пером!

Г. Стеців, секр.

ПОСВЯЧЕННЯ УГОЛЬНОГО КАМІНЯ

НОВОГО БУДИНКУ

УКРАЇНСЬКОГО КАЛЕДЖУ

В СТЕМФОРДІ, КОНН.

В НЕДІЛЮ, 31. СЕРПНЯ (AUGUST 31, 1941)

Преосвященний Владика Константин Богачевський і Преосвященний Владика Іван Бучко

благословитимуть угольний камінь

В год. 10. рано відбудеться Архиєрейська Служба Божа.

По посвяченні угольного каміня, в год. 4:15 пополудні відбудеться

Концерт

В програму концерту входять: виступ стемфордського хору, й інші точки. Гостинно виступить знана українська оперова співачка

Ольга Лепкова

Отсим запрошується всіх до численної участи.

ВОЄННІ БРАНЦІ. — Советський цензор каже, що ця світлина, переслана радіом з Москви, представляє вояків з 94. німецького полку піхоти, що піддалися російським військам десь на фронті. Їх відводять тепер до советської головної квартири на допити. Кажуть росіяни, що вони піймали там цілий полк.

Футра Михайла Туранського

і

ДОВІРЯ

Жінки, що йдуть на купно, можна поділити на 2 кляси. Одні добре вичитують всілякі інформації про товар, котрий мають намір купити, щоб бути певними, що дістануть те, що хочуть. Інші не мають часу цего робити, або є байдужні, і тому вони більше покладаються на чесність продавця.

Як ви купуєте футро, то нема ріжниці, чи ви знаєте багато про футра, чи не знаєте зовсім нічого, коли ви прийдете до Михайла Туранського. Бо в Михайла Туранського купується футра з довірям, знаючи, що дістанете футро найвищої якости, в найновішій моді, за найдешевшу ціну. Ще від 1919 року слово „довіря" і футра Михайла Туранського це одно й те саме.

Тут подані знимки показують футра вироблені з Hudson Seal і Skunk.

Це лише частина великого вибору вже готових зроблених футер, які ви можете спробувати у Михайла Туранського.

Маємо футра з Persian Lamb, Hollander Mink-blended and Sable-blended Muskrat, Natural Mink, Silver Fox, Raccoon, Sheared Beaver, Caracul and others

ОТВОРЕНО ЩОДНЯ ДО 7. ГОД. ВВЕЧІР
В СУБОТУ ДО 5. ГОД. ВВЕЧІР

MICHAEL TURANSKY

350 SEVENTH AVENUE
NEW YORK, N. Y.

BETWEEN 29th & 30th STS
16th FLOOR

LACKAWANNA 4-0973

Михайло Туранський є членом Укр. Нар. Союзу.

ПЕЧІНКА ЛІКОМ ПРОТИ АНЕМІЇ

Від багатьох соток літ відома була людству таємнича смертельна недуга крови т. зв. згубна анемія. Від тої дивної, до недавна ще такої грізної недуги, кров стається щораз блідніщою, пригадуючи вкінці при останку цеї недуги воду, закрашену на рожево, а шкіра нещасливців, хорих на цю недугу діставала жовтовоскову краску, що дозволяє досвідному лікареві вже здалека видати справдішню діягнозу.

Задля того, що невідомо було, що є в дійсности причиною тої недуги, тому не могли найти способу лікування цеї недуги.

Доперва від року 1926. відомий став лік проти згубної анемії. Завдяки дослідам американських лікарів Мінота і Морфія винайдено лік проти того рода анемії, яким є звичайна звіряча печінка.

Досліди американських лікарів викликали самозрозумілу сензацію в лікарському світі. Чудовий лік проти цеї невилічимої дотепер недуги найшов примінення в цілім світі. Хорих на згубну анемію почали кормити звірячою печінкою. У тих початкових часах захоплення принеболювано хорих поликати цілий фунт печінки денно. Також не знали, чи печінку можна давати хорим варену, бо лікарям здавалося, що таємничий лік, що міститься в печінці, згине під впливом варення або смаження і длятого приневолювали хорих до споживання печінки на половину сирої. Одначе все те минулося. Тепер вже знаємо докладно, що чудовий лік проти згубної анемії, що находиться в звірячій печінці знаменито зносить ділання тепла. Можна тому сміло печінку, яку подається хорим коротко переварити або смажити.

У першій хвилі по оголошенні сензаційних праць д-рів Мінова і Морфія здавалося, що справдішнім джерелом згубної анемії є печінка. Небаром одначе завдяки дальшим працям американських лікарів, а в першім ряді д-ра Кесла, вийшло на яву, що справдішнім джерелом згубної анемії не є печінка, але... шлунок.

Вже від давна знали лікарі про те, що хорі на згубну анемію терплять водночас на недостачу травного соку в шлунку. У того роду осіб шлунок не продукує ані сильного квасу ані травних ферментів. Про цей факт знали від багато літ і від багато літ цей прояв уважали за дуже характеристичний при згубній анемії. Не роблено одначе з того симптому відповідних висновків. Доперва завдяки дослідам Кесла знаємо тепер, що цей, донедавна ще вважаний за другорядний прояв згубної анемії є справдішною причиною цеї недуги.

Показується, що нормальний, здоровий шлунок виділяє серед травлячого соку певний особливий фермент, призначений для крови. Цей таємничий фермент, який продукує кожний здоровий шлунок, виловлює зо спожитих кормів потрібні йому субстанції й будує з них конечно потрібну (необхідну) для крови субстанцію X („екс").

Ця субстанція X дістається разом з кормами до кишок, де її всякає (абсорбує) кров, з котрою вона дістається до всіх органів, а між іншими і до печінки. Тому бачимо, що субстанція X є конечна для здорової крови. Кров, як відомо, посідає не довге життя; червоні тільця крови по упливі кількох тижнів пропадають, а їхнє місце занимають інші, нові, свіжовипродукувані тільця. Ця саме „зміна варти" була в здорового чоловіка неможлива без згаданої вище доктором Кеслом винайденої, таємничої субстанції X.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір. В неділі згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ і АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ХРОНІЧНІ Й ГОСТРІ НЕДУГИ

НЕДУГИ КРОВИ, ШКІРИ Й НЕРВІВ, загальне ослаблення, хронічні боляки, шлункові й кишкові забурення, ревматизм, сіятику, недуги відходової кишки, гемороїди („пайлс"), занедужения нирок і сечевого піхура. ЧОЛОВІКІВ і ЖІНОК лікується з успіхом модерними методами. Розсліди крови, аналіза урини й лучі екс запевняють діягнозу й належне лікування. Заприскується сироватиці і щепиться, коли це вказано. Як маєте якусь долеглність, якої ви не розумієте, приходіть нині по пораду, а справу пояснитьcя вам конфіденційно.

МЕДИЧНА ЕКЗАМІНАЦІЯ $2.00

DR. ZINS
25 літ приватної й шпитальної практики.
110 East 16th Street, New York
Між 4. Ев. й Ірвінг Плейс.
Щоденно від 9. год. рано до 8. год. веч.
У неділі й свята від 9. рано до 2. пополудні.

В КОЖНІЙ ГОДИНІ

У нашім званню ми придержуємося правила бути готовими в кожній хвилі на кожний поклик. Потреба може приключитися в кожнім часі, і погребник повинен бути готовий кожної хвилі, коли хтось зажадає його обслуги.

Тому то ми встановили собі строге правило, щоби бути готовими в кожному моменті, в день і в ночі, дати свою безпроволочну й успішну услугу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — Phone: Bergen 4-5989
34 E. 25th St., Bayonne — Phone: Bayonne 3-0540

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ПОШУКУЮ Анни Підсадочої, котра походить зо села Руди, повіт Бібрка. Часто приходила до І. і Ольги Шелест, замешкалих в Ляшках Горішних. До Америки виїхала в 1922. або 1923. році. Хтоб про неї знав, або вона сама, то прошу зголоситись особисто або листовно до: 200-2

JOHN SZELEST
309 East 14th Street, New York City.

ПОТРІБНО

Я хочу на стало вирентувати 1 або 2 кімнат на фармі не дальше як 70 миль від Ню Йорку. Заплачу рент згори на піврік чи на рік, або як хочете, возьму „ліз". Прошу з наших фармерів зголоситись на адресу:

H. M. c/o SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

НА ПРОДАЖ Ґросерия-Делікатесен в польсько-українській дільниці. Тижневий побір $300 — $350. Рент $23. Ціна приступна. Голоситися до: 99-0

200 EAST 7th ST., NEW YORK CITY

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

ДЯКОУЧИТЕЛЬ, молодий, або в середніх літах, знаючий своє діло, знайде посаду при українській православній парохії св. Вмч. Димитрія в Картерет, Н. Дж. Вимагається ведення хору, вечірньої школи, підготовлювання аматорських вистав і концертів. Платня згідно зумовою. Висліди праці й поведінка запевнять підвишку. Голоситись до: 9-0

REV. JOHN HUNDIAK
641 Roosevelt Ave., Carteret, N. J.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВИ, НЕРВІВ і ШКІРИ, жолудка, нирок, мочевого міхура, загальне ослаблення, пухнення железів.
ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ
НА БАЖАННЯ X-RAY
Поради Даром.
Екзамінація і Бадання Крови $2.00.
ЛІЧИМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ
Гонорар приступний
Dr. BURTON DAVIS
415 LEXINGTON AVENUE,
Cor. 43rd St., Fourth Floor,
NEW YORK CITY.
ГОДИНИ днями: від 9 рано до 7:30 вечером. В четвер від 9 до 4. Неділями і святами від 10 до 1.

Д-Р С. ЧЕРНОВ
- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіза крови для подружого свідоцтва.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY. Room 14.
Gramercy 7-7697
Офісові години 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюроскоп.—Екзамінація $2.00.

БОЛІ НІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жили, болючі ноги, флебітіс (запалення жил), напухлі або болючі коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими европейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 ввечір, в понеділки і четверги від 1. до 8:30 ввечір. Нема урядових годин у неділі.

Dr. L. A. BEHLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею.
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ.

Д-р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ і АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066
Урядові години: Від 1 до 3 попол.; від 6 до 8 ввечір.
В неділі згідно з умовою.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цею прегарною металевою труною, двома автами, караваном, бальсамуванням, вживанням Похоронного Дому і т. д. **$295.00**

Все, чого треба, з виїмком одіння й належитостей за церковну відправу й цминтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch office (Філія):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як $150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

БИЗНЕСМЕНІВ ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ТАРЗАН, ч. 390. Заграва до смерти.

Напів притомно Том слідкував за тим скаженим танцем малп, який мав остаточно довести до замордування Тарзелі.

Дикий примітивний ритм бубнення по землі похолонював його змисли і здавалось він сам попадає під гіпнотизм того танцю.

Нагло він сам схопив за дрючок, ускочив у перстень танцюючих малп, почав скавуліти як малпа та вимахувати дрючком.

Тарзеля була тим дуже пригноблена. Невже і він попав під вплив цеї малпячої скаженини і невже і він причиниться до її смерти?